Lietas Nr. A420288513
Lietas arhīva Nr. A42-02885-13/39

ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA

RĪGAS TIESU NAMS

SPRIEDUMS

LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Rīgā 2013.gada 25.oktobrī

Administratīvā rajona tiesa

šādā sastāvā: tiesnese Kristīne Brokane,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc SIA „Pro Dev" pieteikuma par Izglītības un zinātnes ministrijas Iepirkumu komisijas sēdes 2012.gada 10.decembra lēmuma atzīšanu par prettiesisku un zaudējumu Ls 1689,87 apmērā atlīdzināšanu.

Aprakstošā daļa

[1] 2012.gada 28.novembrī pieteicēja SIA „Pro Dev" Izglītības un zinātnes ministrijā (turpmāk – Ministrija) iesniedza piedāvājumu Ministrijas 2012.gada 15.novembrī izsludinātā iepirkuma „Izglītības un zinātnes ministrijas jumta seguma daļas nomaiņa", identifikācijas Nr.IZM 2012/41 (turpmāk – Iepirkums) ietvaros *(lietas 11.-61., 117.lapa)*.

Izvērtējot iesniegtos piedāvājumus, Ministrijas Iepirkumu komisija 2012.gada 10.decembrī pieņēma lēmumu (turpmāk – Lēmums), ar kuru nolemts līguma slēgšanas tiesības piešķirt SIA „BIC", savukārt pieteicēju izslēgt no turpmākas vērtēšanas, jo pieteicēja nav veikusi objekta apsekošanu pirms piedāvājuma sagatavošanas, līdz ar ko nav izpildījusi Iepirkuma nolikuma (turpmāk – Nolikums) 1.pielikuma „Tehniskā specifikācija" I sadaļas „Piedāvājuma sagatavošana" 1.punkta prasību *(lietas 83.-85.lapa)*.

[2] 2013.gada 14.janvārī Administratīvajā rajona tiesā saņemts pieteicējaspieteikumspar Lēmuma atzīšanu par prettiesisku un zaudējumu atlīdzināšanu.Pieteikumspamatots ar turpmāk norādītiem argumentiem.

[2.1] No Publisko iepirkumu likuma 17.panta otrās daļas secināms, ka tehniskajās specifikācijās tiek noteikti materiāli, vides aizsardzības noteikumi, projektēšanas prasības, atbilstības novērtējuma un izpildes prasības, bet ne pretendenta pienākumi veikt kādas noteiktas darbības pirms piedāvājuma iesniegšanas. Pēc būtības tehniskā specifikācija, kur noteikti pretendentu pienākumi darbību veikšanai pirms piedalīšanas iepirkumā, neatbilst normatīvajiem aktiem. Līdz ar to tehniskajā specifikācijā noradītais pretendenta pienākums apsekot objektu ir pretlikumīgs. SavukārtNolikumskā obligātu prasību nenoteic veikt objekta apsekošanu. Nav arī noteikts, kādā veidā objekta apsekošana ir jāveic, kādi dokumenti par to jāsastāda. Tāpat arī nav noteikts, ka, neveicot objekta apsekošana un nesastādot attiecīgos dokumentus, pretendents no dalības Iepirkumā tiks izslēgts. Pieteicēja, tikai saņemot paziņojumu par Iepirkuma rezultātiem, uzzināja, ka bija nepieciešams veikt objekta apsekošanu iekšienē un ka par to bija jāsastāda attiecīgi dokumenti.

[2.2] Objekta apsekošanu pieteicēja veica, nepiesakoties attiecīgajām personām un nedodoties būves iekšienē. Turklāt bija noteikts,

ka apsekošana jāveic pretendentam nevis kompetentai personai, līdz ar to teorētiski apsekošanu varēja veikt jebkura pretendenta pilnvarotā persona, tādejādi tikai formāli izpildot nepamatoto Nolikuma nosacījumu. Tādējādi pieteicēja šādu Nolikuma tehniskās specifikācijas noteikumu vērtē kā formālu, ar kuru nevar sasniegt Ministrijas 2013.gada 3.janvārī sniegtajā skaidrojumā norādīto mērķi – risku samazināšanu.

[2.3] Piedaloties publiskajā iepirkumā, pretendentam ir jāpiedāvā līguma cena. Pretendents piedāvāto līguma cenu aprēķina saskaņā ar pasūtītāja noteiktajiem un norādītajiem darbu apjomiem un specifikāciju. Publisko iepirkumu likumam neatbilst pretendentam noteiktais pienākums iepazīties ar objektu un pārbaudīt pasūtītāja noteikto darbu apjomu vai norādīt par savādāku darbu apjomu. Šādā gadījumā tiek grozīts pretendentu sacīkstes princips par zemāko līguma cenu, jo līguma cena tiek noteikta saskaņā ar darbu apjomiem. Ja pasūtītājam ir šaubas par tehniskajā specifikācijā norādītajiem būvdarbu apjomiem, tad pasūtītājam jārīko cits iepirkums, vai paša spēkiem jāveic būvdarbu apjomu un piemērojamo tehnoloģisko procesu iestrāde tehniskajā specifikācijā, lai visiem pretendentiem noteiktu vienādus un precīzus darbu apjomus un pretendenti piedāvātu līguma cenu, par kādu ir gatavi izpildīt būvdarbus noteiktajos apjomos. Neskatoties uz minēto, tehniskajā specifikācijā ietvertais nosacījums liek secināt, ka gadījumā, ja pretendentam ir šaubas par Ministrijas norādītajiem darbu apjomiem, tad pretendentam par to ir jāpaziņo. Pieteicējai nebija šaubas par Ministrijas noteiktajiem būvdarbu apjomiem.

[2.4] Pieteicējai ir tiesības saņemt zaudējumu atlīdzību – neiegūto peļņu. Ņemot vērā ka Iepirkums bija par būvdarbu veikšanu, pieteicējas peļņas aprēķinam tiek izmantotas pieteicējas dalībai Iepirkumā iesniegtās tāmes, no kurām arī redzams peļņas procents 8% (peļņa Ls 1689,87). Gadījumā, ja pieteicēja nebūtu prettiesiski izslēgta no dalības iepirkumā, ar pieteicēj būtu noslēgtslīgums, jo pieteicējas iesniegtais piedāvājums bija ar zemāku cenu nekā uzvarētājai.

[3] Ministrija tiesai sniegtajā rakstveida paskaidrojumā pieteikumu neatzīst un lūdz to noraidīt, pamatojoties uz Lēmumā norādīto argumentāciju. Papildus Ministrija paskaidro turpmāk norādīto.

[3.1] Saskaņā ar Publisko iepirkumu likuma 8.[1]panta trešajā daļā noteikto iepirkuma komisija nosaka pamatotas un objektīvas prasības attiecībā uz pretendentiem un iepirkuma priekšmetu, nodrošinot, ka minētās prasības nerada nepamatotus ierobežojumus konkurencei iepirkumā. Iepirkuma komisija arī nosaka kritērijus, ko ņems vērā, lai no prasībām atbilstošajiem piedāvājumiem izvēlētos visizdevīgāko piedāvājumu. Publisko iepirkumu likums nenosaka, kur un kādā veidā būtu jāfiksē iepirkuma komisijas iepriekš noteiktās prasības, tomēr pēc Iepirkumu uzraudzības biroja metodoloģiskajiem norādījumiem iepirkuma komisija piedāvājumu izvēles kritērijus var fiksēt iepirkuma dokumentos vai publicēt pasūtītāja mājas lapā internetā. Pasūtītājam ir tiesības Publisko iepirkumu likuma 8.[1]panta kārtībā veikto iepirkumu dokumentos izvirzīt nosacījumus attiecībā uz piedāvājumu sagatavošanu, lai varētu tos novērtēt un salīdzināt atbilstoši iepirkuma priekšmetam noteiktajām prasībām un vērtēšanas kritērijiem, tādējādi izvēloties izdevīgāko piedāvājumu. Vienlaikus, lai netiktu kavēta piegādātāju interese piedalīties iepirkumā, minētā norma ierobežo tādu nosacījumu izvirzīšanu, kas nepamatoti apgrūtina piedāvājumu sagatavošanu, prasot nesamērīgu piegādātāja resursu ieguldīšanu.

[3.2] Nolikuma 1.pielikuma „Tehniskā specifikācija" I sadaļas „Piedāvājuma sagatavošana" 1.punktā noteiktais uzliek par pienākumu pretendentam pirms piedāvājuma sagatavošanas veikt objekta apsekošanu un precizēt specifikāciju sarakstā norādītos darbu apjomus un neatbilstību gadījumā par to paziņot pasūtītājam. Savukārt no Nolikuma 3.4.punktā noteiktā izriet, ka Ministrijai ir jāsaglabā informācija par pretendentiem, kuri ir ieradušies veikt objekta apskati. Līdz ar to Ministrija, lai fiksētu informāciju par pretendentiem, kas ir veikuši objekta apskati, aizpildīja Objekta apsekošanas lapas. Objektu apskati varēja veikt praktiski jebkurā dienā piedāvājumu iesniegšanas laikā un šādas apskates veikšana neprasīja nesamērīgu piegādātāja resursu ieguldīšanu, līdz ar to šādas prasības izvirzīšanu iepirkuma procedūras dokumentācijā nevar uzskatīt par nesamērīgu.

[3.3] Nolikuma 1.pielikuma ,,Tehniskā specifikācija" I sadaļas ,,Piedāvājuma sagatavošana" 1.punktā izvirzītā prasība precizēt specifikāciju sarakstā norādītos darbu apjomus un neatbilstību gadījumā par to paziņot pasūtītājam nav noteikta, tādēļ, ka Ministrijai būtu šaubas par noteiktajiem apjomiem. Šāda prasība noteikta ar mērķi izslēgt risku par apjomu grozīšanu līguma izpildes laikā, kā arī vienlaicīgi dodot iespēju piegādātājiem sniegt savu viedokli, kuru izvērtējot, Pasūtītājs pieņemtu lēmumu par turpmāko rīcību.

[3.4] Ministrijai nevar būt pieejama informācija par katra potenciālā piegādātāja definētajām kompetentajām personām. Šādu personu loku var noteikt tikai pats piegādātājs. Piegādātāja apzināta rīcība, nosūtot veikt objekta apskati nekompetentu personu, norāda uz piegādātāja vieglprātīgo attieksmi un rada Ministrijai risku līguma izpildei.

[3.5] Ministrija, gatavojot Tehnisko specifikāciju un izsludinot iepirkuma procedūru, vadījās no Publisko iepirkumu likuma 2.pantā noteiktā par valsts un pašvaldību līdzekļu efektīvu izmantošanu, maksimāli samazinot pasūtītāja risku, ņemot vērā ēkas jumta profila sarežģītību (stāvie slīpumi) un to, ka darbus jāveic ziemas/pavasara nokrišņiem bagātā sezonā. No pretendentiem nav saņemti ne jautājumi, ne iebildumi par kādu no Nolikumā izvirzītajām prasībām.

[3.6] Ņemot vērā, ka Ministrija, pieņemot Lēmumu, ir rīkojusies tiesiski, nav pamata atlīdzināt zaudējumus.

Motīvu daļa

[4] Izvērtējot lietas materiālus, tai skaitā procesa dalībnieku rakstveidā paustos argumentus, tiesa atzīst, ka pieteicējaspieteikumsir noraidāms.

[5] Publisko iepirkumu likuma 8.[1]panta trešā daļa noteic, ka iepirkuma komisija nosaka pamatotas un objektīvas prasības attiecībā uz pretendentiem un iepirkuma priekšmetu, nodrošinot, ka minētās prasības nerada nepamatotus ierobežojumus konkurencei iepirkumā. Iepirkuma komisija arī nosaka kritērijus, ko ņems vērā, lai no prasībām atbilstošajiem piedāvājumiem izvēlētos visizdevīgāko piedāvājumu. Nav atļauts pieprasīt, lai piedāvājuma sastāvā tiek iekļauts konkrētajam iepirkumam sagatavots darbs, kas ir autortiesību objekts vai uzskatāms par daļēju pakalpojuma izpildi.

Tādējādi tiesai jāpārbauda, vai Nolikumā ietvertā prasība par objekta apsekošanu klātienē, pret kuru iebilst pieteicēja, ir bijusi pamatota un tās neizpilde ir bijusi pietiekams pamats pieteicējas piedāvājuma izslēgšanai no tālākas vērtēšanas.

[6] Prasības attiecībā uz pretendentiem un iepirkuma priekšmetu, kā arī izvēles kritēriji ir noteikti Nolikumā.

Nolikumā ir norādīta kārtība, kādā tiks izvērtēti piedāvājumi. Proti, saskaņā ar Nolikuma 11.punktā noteikto kārtību vispirms tiek izvērtēta piedāvājumu atbilstība noformējuma prasībām. Pēc tam, ja noformējuma prasības ir atbilstošas, tiek vērtēta atbilstība atlases prasībām. Trešā vērtēšanas pakāpē tiek vērtēta piedāvājumu atbilstība Nolikuma sadaļai „Tehniskā specifikācija". Neatbilstoši piedāvājumi no tālākas vērtēšanas tiek izslēgti. Ceturtajā vērtēšanas pakāpē tikai no prasībām atbilstošajiem piedāvājumiem tiks izvēlēts piedāvājums ar zemāko cenu.

Nolikuma sadaļā „Tehniskā specifikācija" attiecībā uz piedāvājuma sagatavošanu kā 1.punkts izvirzīta prasība pirms piedāvājuma sagatavošanas veikt objekta apsekošanu un precizēt specifikāciju sarakstā norādītos darba apjomus un neatbilstību gadījumā par to paziņot pasūtītājam.

Tiesa nevar piekrist pieteicējas norādītajam, ka šādas prasības iekļaušana Nolikumā būtu prettiesiska. Tiesas ieskatā, šāda prasība pēc būtības saskan ar Publisko iepirkumu likuma 8.[1] panta trešās daļas regulējumu. Prasība atzīstama par pamatotu un objektīvu, ņemot vērā, ka Ministrijai ir saistošs Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas likuma 3.pantā ietvertais princips, ka rīcībai ar finanšu līdzekļiem un mantu jābūt tādai, lai mērķi sasniegtu ar mazāko finanšu līdzekļu un mantas izlietojumu. Tādējādi ir pieļaujams, ka tiek noteikta prasība objektu apsekot dabā, lai potenciālie pretendenti varētu pārliecināties, vai konkrēto būvniecības pakalpojumu tiešām varēs sniegt atbilstoši prasībām un vai piedāvātā summa ir pietiekama, lai pēc tam neveidotos situācija, kad tiktu konstatēts, ka reālais darba apjoms prasa papildu izdevumus, kurus par piedāvāto cenu nav iespējams veikt. Izvirzītā prasība nav atzīstama par tādu, kas radītu nepamatotus ierobežojumus konkurencei iepirkumā vai prasītu nesamērīgu pieteicējas resursu ieguldīšanu šīs prasības izpildē.

[7] Nevar piekrist pieteicēja norādītajam, ka Nolikumā objekta apsekošana nebija izvirzīta kā obligāts nosacījums. Šāds nosacījums, kā jau iepriekš konstatēts, ir tieši iekļauts Nolikuma sadaļā „Tehniskā specifikācija". Savukārt Nolikuma 11.3.apakšpunkts paredz, ka tiks pārbaudīta piedāvājuma atbilstība Nolikuma sadaļai „Tehniskā specifikācija" un ka neatbilstoši piedāvājumi no tālākas vērtēšanas tiks izslēgti.

No minētā izriet, ka pretendentam, iesniedzot piedāvājumu, bija jāizpilda visas Nolikumā ietvertās prasības, tai skaitā par objekta apsekošanu klātienē, lai iepirkumu komisija varētu pārliecināties par šī piedāvājuma atbilstību tehniskajai specifikācijai. Ja pieteicēja nebija iesniegusi pierādījumus šīs prasības izpildīšanai, iepirkumu komisijai nav iespējams konstatēt, vai šī prasība ir izpildīta. Tiesas ieskatā, ir pašsaprotami, ka pretendentam, iesniedzot piedāvājumu, ir jāpierāda, ka visi izvirzītie nosacījumi ir izpildīti.

Nolikuma 3.punktā, kur raksturots iepirkuma priekšmets, 3.4.apakšpunktā norādīts, ka apsekot objektu iespējams klātienē līdz piedāvājuma iesniegšanas termiņa beigām, vienu darba dienu iepriekš piesakoties pie konkrēta darbinieka, norādīta šī darbinieka kontaktinformācija. Līdz ar to Nolikumā ir noteikta konkrēta kārtība, kādā jāpiesakās objekta apsekošanai.

Nolikuma 6.8.punkts noteic, ka, iesniedzot piedāvājumu, Pretendents pilnībā pieņem visus Nolikumā ietvertos noteikumus. Līdz ar to atzīstams, ka pieteicējai bija jāpieņem Nolikumā izvirzītais noteikums par objekta apsekošanu.

[8] Ņemot vērā iepriekš konstatēto un secināto, tiesa Nolikumā ietverto prasību par objekta apsekošanu klātienē atzīst par tiesisku, un tā neizpilde ir bijis pietiekams un pamatots iemesls pieteicējas piedāvājuma izslēgšanai no tālākas vērtēšanas. Tādējādi nav pamata Lēmumu atzīt par prettiesisku.

[9] Pieteicēja prasījusi atlīdzināt mantiskos zaudējumus – negūto peļņu Ls 1689,87 apmērā.

Latvijas Republikas Satversmes 92.panta trešajā teikumā noteikts, ka nepamatota tiesību aizskāruma gadījumā ikvienam ir tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu. Tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu par tiesību aizskārumu, kas nodarīts administratīvajā procesā, paredzētas arī Administratīvā procesa likuma 92.pantā. Savukārt Latvijas Republikas Satversmē un Administratīvā procesa likumā garantētās tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu administratīvajā procesā detalizē Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likums.

Minētā likuma 4.panta pirmā daļa noteic, ka iestāde zaudējumu var nodarīt ar darbību, izdodot prettiesisku administratīvo aktu vai veicot prettiesisku faktisko rīcību, vai arī ar bezdarbību, ja iestādei bija pienākums rīkoties, bet tā prettiesiski nav rīkojusies.

Tādējādi zaudējumu atlīdzināšanas pamats ir prettiesisks administratīvaisaktsvai prettiesiska faktiskā rīcība.

Konkrētajā gadījumā tiesa Lēmumu, uz kuru pieteicēja balsta savu prasījumu par atlīdzinājumu, nav atzinusi par prettiesisku. Tātad nav

konstatējams zaudējumu atlīdzināšanas pamats. Tādēļpieteikumsnoraidāms arī daļā par mantisko zaudējumu atlīdzinājumu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu, Publisko iepirkumu likuma 8^1.panta trīspadsmito daļu, tiesa

nosprieda

noraidīt SIA „Pro Dev" pieteikumu par Izglītības un zinātnes ministrijas Iepirkumu komisijas sēdes 2012.gada 10.decembra lēmuma atzīšanu par prettiesisku un zaudējumu Ls 1689,87 apmērā atlīdzināšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese K.Brokane